د جنازې د مونځ مسنون

طریقه او دعاګانې

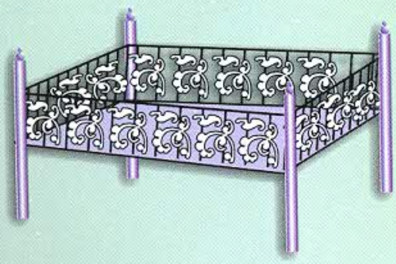

تالیف

فضیلة الشیخ ابو محمد امین الله پشاوري

حفظه الله تعالى

مکتبه محمدیه
مناکل مارکیټ ګنج پشاور Mob: 0301-8828402

Download from:aghalibrary.com

Download from:aghalibrary.com

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على خاتم الانبياء والمرسلين محمد وآله ودحابه اجمعين.

اما بعد : په ټولو نعمتونو کښې دالله تعالى مغفرت لوے نعمت دے، نبی علیه السلام ته الله تعالى فرمائی :

﴿ لِيَغْفِرَ لَكَ اللّٰهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَاَخَّرَ ﴾

نو د مغفرت اسباب لټول ضروری دی، دمغفرت او بخښنے ډیر اسباب دی، یو عالم یو سل پنځوس (۱۵۰) سببونه جمع کړی دی، چه په هغے کښې یو مهم او ضروری سبب په مسلمان مړی باندے جنازه کول دی۔ لیکن دا جنازه هله سبب دمغفرت ګرځی چه په دریے شرطونو باندے اوکړے شی :

۱ - **اول شرط** : دادے چه جنازه کونکی به مسلمانان وی چه هیڅ قسم شرك به پکښې نه وی۔

۲ - **دویم شرط** : دادے چه د ټولو جنازه کونکو به دسفارش اراده وی، مخ ملازے دپاره به جنازه نه کوی،

بلکه غرض به ئے داوی چه دامړے الله تعالی معاف کړی ، یعنے دمړی خیر خواه به وی۔

۳ - دریم شرط : دادے چه جنازه به د نبی علیه السلام په طریقه وی ، چه دا طریقه روسته ذکر کیږی۔

په دے شرائطو باندے دلیل دا حدیث شریف دے :

عن ابن عباس قال : انی سمعت رسول الله ﷺ یقول : ما من رجل مسلم یموت فیقوم علی جنازته اربعون رجلا ، لا یشرکون بالله شیئا الا شفعهم الله فیه . (مسلم، مشکاة: [۱/۱٤]

ابن عباس رضی الله عنه فرمائی : رسول الله ﷺ نه ما اوریدلی دی چه فرمائیل ئے : کوم مسلمان چه مړشی او دهغه په جنازه باندے داسے څلویښت (٤٠) کسان اودریږی چه هغوئ بالکل شرك نه کوی، اودغه کسان د دغه مړی دپاره سفارش کوی ، نو الله تعالی به ضرور دهغوئ سفارش قبول کړی او مړے به اوبخښی۔

بل روایت کښ سل (۱۰۰) کسان راغلی دی (کلهم یشفعون) چه ټول مړی دپاره سفارش کوی۔

نکته : د دنیا مجرم چه حکومت اونیسی نو د سفارش او ضمانت ځومره کوشش کولے شي ، لیکن مسلمان

گنهګار چه مړشی نو مسلمانان دهغه په سفارش کښ څومره کوتاهی کوی ، او جنازه د بیګار په شکل کوی ، زر زر ئے کوی ، ګویا چرته ګاډے ترے روان دے ، یائے دخپو لاندے سکروټے دی ، محترمو لږ فکر پکار دے !

دجنازے بعضے ضروری مسائل

د صحیح او صریح احادیثو نه

١ - **مسئله** : په جنازه کښ تاخیر نه دے پکار ، کله چه انسان مړ شی نو جلتئ سره دهغه کفن دفن کول پکار دی ، صبا او بله ورځ ته دهغه ساتل نه دی پکار۔ (کما فی حدیث ابی هریره ، بخاری ، مشکاة : ١٤٤/١).

٢ - **مسئله** : جنازے مونځ کولو سره یو قیراط ثواب ملاویږی ، او قبر ته حاضریدلو سره دوه قیراطه ثواب ملاویږی (قیراط دأُحد دغر نه غټ شے دے) متفق علیه۔

٣ - **مسئله** : په جنازه کښ شور او زوګ کول ګناه ده بلکه جناز ګاه کښے اود جنازے نه روسته تللو په وخت کښ خاموشی ، فکر مندی ، ذکر او دعا کول پکار دی۔

صحابه کرام رضی الله عنهم فرمائی : مونږ به اواز اوچتول درې وختونو کښې بد ګڼړل : (١) په وخت دجنازه کښې (٢) په وخت د ذکر کښې (٣) په وخت د قتال او جهاد کښې (فتاوی الدین الدین الخالص)۔

زمونږ مسلمانان په وخت د صفونو جوړولو دجنازه کښې شور او زوګ کوی او چغې وهی ، دا غلط عمل دے۔

ابن مسعود رضی الله عنه يو ځل يو سړے اوليدلو چه جنازه پسے روان دے او خاندی ، نو وے فرمائيل : (لا اکلمك ابدا) تاسره به هيڅکله خبرے اونکړم، (الآداب الشرعية : ١/٣٢٠، والسنن الكبرى : ٤/١٧٤)۔

٤ - **مسئله** : په کور کښې د مړی صرف مخ کتل جائز دی ، په مقبره کښې ياپه جنازه ګاه کښې دمړی حصارول او دهغه کتل بدعت دے ، زمونږ خلق خامخا مړے په جناز ګاه کښې ګوری ، داغلطه طريقه ده ، اود نبی ﷺ مخالفت دے هغه فرمائی : (أسرعوا بالجنازة) جنازه په جلتئ سره قبر ته رسوئ۔

٥ - **مسئله** : په جنازه کښې په ډيرو احاديثو کښې څلور تکبيرونه راغلی دی ، ليکن کله نبی ﷺ پنځه تکبيرونه

هم وئیلی دی ، کله اووه ، او کله نهه هم شویدی ، (کما فی احکام الجنائز ص : ١٢ - ١١٥) نودا طریقه هم کله کله کول پکاردی، اوگوره (البیهقی : ٣٦/٤ ، الطحاوی ، والدارقطنی).

د جنازے صحیح سُنت طریقه

٦ - **مسئله** : د جنازے د مانځه صحیح سنت طریقه داده چه نیت به اوکړی په زړه کښ۔ په خوله باندے نیت وئیل نشته دے ، بدعت دے ، او دا آواز کول چه نیت کوئ الله مو اوبخه ، داهم بدعت او ناروا دے۔ بیا به الله اکبر اوکړی ، او ددے نه فورا پس به (اعوذ بالله من الشیطان الرجیم : ﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ، الحمد لله رب العالمین الرحمن الرحیم ، تر : ﴿ لا الضالین آمین ﴾ پورے اولولی، بیابه یو سورت اولولی لکه ﴿ قل هو الله احد ﴾ ، یابل کوم سورت به اولولی۔(سبحانك اللهم وبحمدك) ، دجنازے په مانځه لوستل نه دی ثابت (اگرچه په عام مونځونو کښ ثابت ده) نو صحیح داده چه دالوستل نه دی پکار۔ بیابه الله اکبر اووائی ، بیابه دا درودِ ابراهیمی اولولی : (اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد کما

صليت على ابراهيم وعلى آل ابراهيم انك حميد مجيد ، اللهم بارك على ابراهيم وعلى آل ابراهيم انك حميد مجيد)۔
داصحيح درود دے۔ او هغه بل درود چه خلقو ليکلے دے هغه صحيح ثابت نه دے د نبی عليه السلام نه ، نو هغه پريخوستل او درود ابرا هيمی لوستل پکار دی۔

بيابه الله اکبر اووائی او دعا ګانے به شروع کړی ۔ په جنازه کښ هر قسمه دعا لوستل جائز دی چه د مړی دپاره فائده منه وی ، او عام مسلمانانو دپاره هم دعا کولے شی۔

د جنازے د مانځه دعاګانے

بعضے غوره دعا ګانے دادی ، چه داد نارينه او زنانه ؤ دپاره دارنګ دماشومانو دپاره هم لوستلے کيږی :

١ - اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا ، وَصَغِيْرِنَا وَكَبِيْرِنَا ، وَذَكَرِنَا وَأُنْثَانَا ، اَللّٰهُمَّ مَنْ اَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَاَحْيِهِ عَلَى الْاِسْلَامِ ، وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى الْاِيْمَانِ ، اَللّٰهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا اَجْرَهُ وَلَا تَفْتِنَّا بَعْدَهُ.

(ابو داود ، احمد ، ترمذی ، مشکاة : ١/١٤٦).

ترجمه : اے الله ! زمونږ ژوندی اومړی ، حاضر او غائب ، لوے او واړه ، نارینه او زنانه (ټول) اوبخښے۔ اے الله ! څوك چه مونږ نه ته ژوندے پریدے نو په اسلام باندے ئے ژوندے اولره ، او څوك چه ته مونږ نه وفات کوے نو په ایمان باندے ئے وفات کړه ، اے الله ! ته مونږ دده داجر نه مه محرومو ے، او مونږ دده دوفات نه پس مه ګمراه کوے۔

٢ – اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ وَعَافِهِ وَاعْفُ عَنْهُ ، وَاَكْرِمْ نُزُلَهُ وَوَسِّعْ مُدْخَلَهُ ، وَاغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ ، وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْاَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ ، وَاَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِّنْ دَارِهِ ، وَاَهْلًا خَيْرًا مِّنْ اَهْلِهِ، وَزَوْجًا خَيْرًا مِّنْ زَوْجِهِ ، وَاَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ ، وَاَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ [وَقِهِ فِتْنَةَ الْقَبْرِ] وَعَذَابَ النَّارِ ٥

(رواه مسلم : ١/٣١١ ، مشكاة : ١/١٤٥) شرح السنة : ٣/٢٤٨ ، ابن ماجه : ١/٢٥١)۔

ترجمه : اے الله ! دامړے اوبخه اورحم پرے اوکړه ، جوړ

اوساته دې ، اومعافي ورته اوکړه ، دده میلمستیا ښه اوکړه ، دورتلو ځائې فراخه کړه ، او په اوبو او واوره او ګلئ باندې ئې اووینځه، اود ګناهونو نه ئې داسې پاك صفا کړه ځنګه چه تا سپینه جامه پاکه کړیده دخیری نه، اودده دکور نه ده ته غوره کور ورکړه ، او اهل غور دده داهل نه ، او ملګرې غوره دملګری دده نه ، او جنت ته ئې داخل کړه ، اود عذاب دقبر اود امتحان دقبر اود عذاب دجهنم نه ئې او ساته۔

عوف ابن مالك رضی الله عنه فرمائی : ما درسول الله ﷺ نه دا دعا په جنازه کښې واوریدله ، یاده مې کړه اوارمان مې اوکړو چه کاش دغه مړې زه وې نو ښه به وې ، ځکه دا دعا ډیره مزیداره وه۔

۳ – نبی علیه السلام چه به کله جنازه باندې اودریدلو ، نوداسې دعا به ئې لوستله :

اَللّٰهُمَّ عَبْدُكَ وَابْنُ اَمَتِكَ ، احْتَاجَ اِلٰى رَحْمَتِكَ وَاَنْتَ غَنِىٌّ عَنْ عَذَابِهِ ، اِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ فِى حَسَنَاتِهِ ، وَاِنْ كَانَ مُسِيْئًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ ٥

(مستدرك للحاكم : ۳۵۹/۱ ، مجمع : ۳۳/۳)۔

ترجمه : اې الله ! ستا بنده دې او ستا دوینزې ځوې دې ، ا

ستا رحمت ته محتاج شو او ته دده دعذاب نه غنی ئے ، که چرته نیك عمله وی نو ته دده نیك عملونه ډیر کړه ، اوکه چرے گنهگار وی نو ته ئے معاف کړه۔

بیا به ئے دے سره نورے دعا گانے هم ملگرے کولے (ثم یدعو بما شاء اللّٰه ان یدعو)۔

٤ – ابو هریره رضی الله عنه فرمائی : زه د جنازے پسے دهغه دکور نه ځم ، او کله چه کیښودل شی په جناز گاه کښ نو الله اکبر اوکړم ، بیا الحمد لله اووایم ، بیا درود اولولم ، بیا دا دعا لولم :

اَللّٰهُمَّ اِنَّهُ عَبْدُكَ ، وَابْنُ عَبْدِكَ ، وَابْنُ اَمَتِكَ ، كَانَ يَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ ، وَاَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُوْلُكَ ، وَاَنْتَ اَعْلَمُ بِهِ ، اَللّٰهُمَّ اِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ فِىْ اِحْسَانِهِ وَاِنْ كَانَ مُسِيْئًا فَتَجَاوَزْ عَنْ سَيِّئَاتِهِ ، اللّٰهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا اَجْرَهُ وَلَا تَفْتِنَّا بَعْدَهُ ٥

(رواه مالك فی الموطا : ۱/۲۰۹، المجمع : ۳/۳۳)۔

ترجمه : اے الله ! دا ستا بنده دے او ستا دبنده ځوے دے ، او ستا دوینزے ځوے دے ، ده به دا گواهی کوله چه نشته

حقدار دبندگئ سیوا ستانه ، او محمد ﷺ ستا بنده او رسول دے او ته ډیر ښه پوهیږے دده په حال باندے ، اے الله ! که چرے دے نیك عمله وي نو دده نیك عملونه ډیر کړے ، اوکه چرے گنهگار وی نو ته دده گناهونه معاف کړه ، اے الله ! مونږ مه محرومومه دده داجر نه او مه مو گمراه کوه دده نه پس۔

٥ – واثله بن اسقع رضی الله عنه فرمائی : رسول الله ﷺ په یو مسلمان باندے دجنازے مونځ کولو ، اوما ترینه دا دعا واوریدله :

اَللّٰهُمَّ اِنَّ فُلَانَ بْنَ فُلَانٍ فِیْ ذِمَّتِكَ وَحَبْلِ جِوَارِكَ ، فَقِهِ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ ، وَعَذَابِ النَّارِ ، وَاَنْتَ اَهْلُ الْوَفَاءِ وَالْحَقِّ ، اَللّٰهُمَّ فَاغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ ، اِنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ٥

(صحیح ابی داود : ٦١٧/٢) صحیح ابن ماجه : ٢٥٠/١ ، المشکاة : ١٤٦/١).

ترجمه : اے الله ! فلانے دفلاني ځوئ ستا په ذمه کښ دے او ستا دگاونډ په رسئ کښ دے ، نودے دفتنے دقبر اود

اور دعذاب نه بچ کړے ، او ته وفادارئ او حق واله ذات ئے ، اے الله ! ده ته بخنه اوکړے او په ده باندے رحم اوکړے ، بیشکه چه ته بښونکے مهربانه ئے۔

٦ – دارنګ دا دعا هم راغلے ده :

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ رَبُّهَا وَاَنْتَ خَلَقْتَهَا وَاَنْتَ هَدَيْتَهَا اِلَى الْاِسْلَامِ وَاَنْتَ قَبَضْتَ رُوْحَهَا ، وَاَنْتَ اَعْلَمُ بِسِرِّهَا وَعَلَانِيَّتِهَا جِئْنَا شُفَعَاءَ فَاغْفِرْ لَهَا ۝

(البیهقی : ٤٢/٤ ، ابو داود)۔

ترجمه : اے الله ! ته دده پرور دګار ئے او تا دے پیدا کړے دے اوتا ورته داسلام هدایت اوکړو ، اوتا ورنه روح واخستلو ، او ته ډیر ښه عالم ئے دده په پټ او ښکاره باندے ، مونږ راغلی یو شفارس کوونکی ، نو ته ورته مغفرت اوکړه

فائده : دا روایت اګرچه دسند په لحاظ ضعیف دے لیکن نبی علیه السلام اجازت ورکړے دے چه هرقسمه دعا تاسو جنازه کښې لوستلے شئ ، لکه ارشاد دے :

(اذا صلیتم علی الجنازة فاخلصوا له الدعاء)

صحیح ابن ماجه ١٥١/١ ، صحیح ابی داود (٢١٧/٢) بسند صحیح).

دغه شان مخکښې (ثم یدعو بما شاء الله ان یدعو) لفظ

تیر شو ، چه په عموم باندے دلالت کوی۔

۷ ـ اَللّٰهُمَّ هٰذَا عَبْدُكَ ، ابْنُ عَبْدِكَ ، ابْنُ اَمَتِكَ ، مَاضٍ فِيْهِ حُكْمُكَ ، خَلَقْتَهُ وَلَمْ يَكُ شَيْئًا مَذْكُوْرًا ، نَزَلَ بِكَ وَاَنْتَ خَيْرُ مَنْزُوْلٍ بِهِ ، اللّٰهُمَّ لَقِّنْهُ حُجَّتَهُ وَاَلْحِقْهُ بِنَبِيِّهِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، وَثَبِّتْهُ بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فَاِنَّهُ افْتَقَرَ اِلَيْكَ وَاسْتَغْنَيْتَ عَنْهُ ، كَانَ يَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ ، فَاغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ ، وَلَا تَحْرِمْنَا اَجْرَهُ ، وَلَا تَفْتِنَّا بَعْدَهُ ، اللّٰهُمَّ اِنْ كَانَ زَاكِيًا فَزَكِّهِ ، وَاِنْ كَانَ خَاطِئًا فَاغْفِرْ لَهُ ٥

(کنز العمال : ۱۵/۷۱۸)۔

ترجمه : اے الله ! داستا بنده دے او ستا دبنده ځوئ دے او ستا دوینزے ځوئ دے ، په ده کښ (صرف) ستا حکم چلیږی ، تادے په داسے حال کښ پیدا کړو چه دے هیڅ شے نه وو چه ذکر ئے اوشی۔ دے اوس ستا میلمه شو ، او ته غوره کور به ئے۔ اے الله ! ده ته خپل دلیل ور اوښایه ، اودخپل نبی محمد ﷺ سره ئے ملاو کړه ، او په مضبوطه وینا سره ئے محکم کړے ، ځکه دے تاته محتاجه دے او ته

ده ته هیڅ حاجت نه لرے ، ده به ددے خبرے گواهی کوله چه دالله نه سیوا هیڅوك دعبادت لائق نشته ، پس دے اوبخښه او رحم پرے اوکړه ، اودده داجر او ثواب نه مونږ مه محروموه ، او دده دمرگ نه پس مونږ په امتحان کښ مه اچوه۔ اے الله ! که دے پاك وی نو ته ئے پاك کړه ، اوکه گنهگار وی نو ته ورته بخښنه اوکړے۔

٨ – ابو درداءؓ به په جنازه کښ داسے دعا غوښتله :

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِاَحْيَائِنَا وَاَمْوَاتِنَا الْمُسْلِمِيْنَ ، اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُسْلِمِيْنَ وَالْمُسْلِمَاتِ ، وَالْمُؤْمِنِيْنَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ ، وَاَصْلِحْ ذَاتَ بَيْنِهِمْ ، وَاَلِّفْ بَيْنَ قُلُوْبِهِمْ ، وَاجْعَلْ قُلُوْبَهُمْ عَلٰى قُلُوْبِ خِيَارِهِمْ ، اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِفُلَانِ بْنِ فُلَانٍ ذَنْبَهُ ، وَاَلْحِقْهُ بِنَبِيِّهٖ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، اَللّٰهُمَّ ارْفَعْ دَرَجَتَهُ فِى الْمُهْتَدِيْنَ ، وَاخْلُفْهُ فِىْ عَقِبِهٖ فِى الْغَابِرِيْنَ ، وَاجْعَلْ كِتَابَهُ فِىْ عِلِّيِّيْنَ ، وَاغْفِرْ لَنَا وَلَهُ، رَبَّ الْعَالَمِيْنَ ، اَللّٰهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا اَجْرَهُ وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ ○

(ابن ابی شیبة : ۳/۲۹۳).

ترجمه : اې الله ! زمونږ ژوندی او مړی مسلمانان اوبخښه ، اې الله ! ته مسلمانانو سړو او مسلمانانو ښځو ته ، او مؤمنانو نارینه ؤ او مؤمنانو زنانو ته مغفرت اوکړې ، او ددوئ خپل مینځې تعلقات ښه جوړ کړې ، او ددوئ په زړونو کښې دیو بل سره مینه محبت واچوې ، او ددوئ زړونه دنیکانو دزړونو په شان جوړ کړې ، اې الله ! دې فلانی دفلانی ځوې ته دده ګناه معاف کړه ، او دې دخپل پیغمبر (محمد) ﷺ سره یوځاې کړه ، اې الله ! په هدایت موندونکو کښې دده درجه اوچته کړه ، اوپه پس ماندګانو کښې دده ته جانشین جوړ شه ، او دده عملنامه په علیین کښې اوګرځوه ، اومونږ اوده (ټولو) ته بخښنه اوکړه اې رب العالمینه! او دده دمرګ نه پس ته مونږ مه بې لارې کوه۔

۹ - ابو صدیق الناجبی فرمائی : ما دابو سعیدؓ نه دجنازې دمانځه تپوس اوکړو، نو هغه اوفرمائیل : مونږ به دادعا لوستله :

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ رَبُّنَا وَرَبُّهُ ، خَلَقْتَهُ وَرَزَقْتَهُ ، وَاَحْيَيْتَهُ ، وَكَفَيْتَهُ ، فَاغْفِرْ لَنَا وَلَهُ ، وَلَا تَحْرِمْنَا اَجْرَهُ ، وَلَا

تُضِلَّنَا بَعْدَهُ ٥

(مجمع الزوائد : ۳۳/۳ ، مصنف ابن ابی شیبة : ۲۹۳/۳)۔

ترجمه : اے الله! ته زمونږ اودد ے مړی رب ئے ، تا د ے پیدا کړو ، رزق د ے ورکړو ، ژوند ے د ے اوساتو ، او دده کفایت اوپوره والے د ے اوکړو ، مونږ اوده ته مغفرت اوکړه ، او مونږ دده داجرنه مه محروموه ، او دده دمرګ نه پس مو مه بے لارے کوه۔

۱۰ – عمر فاروق رضی الله عنه به دجناز ے په مانځه کښې چه کله به دمازیګر په وخت کیدله داسے دعا فرمائیله

اَللّٰهُمَّ اَمْسٰى عَبْدُكَ قَدْ تَخَلّٰى عَنِ الدُّنْيَا وَتَرَكَهَا لِاَهْلِهَا ، وَاسْتَغْنَيْتَ عَنْهَا ، وَافْتَقَرَ اِلَيْكَ ، كَانَ يَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ ، وَاَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُوْلُكَ ، فَاغْفِرْ لَهُ ذَنْبَهُ ٥

(ابن ابی شیبه : ۲۹۲/۳).

ترجمه : اے الله ! بیګاه کړو ستا بنده په داسے حال کښې چه دنیانه ئے ځان اوزګار کړو او هغه ئے دهغے اهل ته پریخوده اوته دد ے نه بے پرواه ئے ، اوهغه تاته محتاج د ے ، د ے دد ے خبر ے ګواهی کوی چه تانه سیوا بل څوك لائق

دبندگئ نشته او محمد (صلی الله علیه وسلم) ستا بنده اورسول دے ، نو ته ده ته دده گناه اوبخښه۔

اوکه د سحر په وخت به ئے جنازه کوله ، نود (اللهم امسی عبدك) په ځاے به ئے (اللهم اصبح عبدك) یعنے اے الله سحر کړو ستا بنده الخ ، لوستل۔ نوره دعا همدغه شان ده۔

۱۱ - ابو بکرصدیق رضی الله عنه به داسے دعا لوستله

اَللّٰهُمَّ عَبْدُكَ اَسْلَمَهُ الْاَهْلُ وَالْاٰلُ وَالْعَشِيْرَةُ ، وَالذَّنْبُ الْعَظِيْمُ ، وَاَنْتَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ٥

(ابن ابی شیبة : ۳/۲۹۲).

ترجمه : اے الله ! ستا دے بنده لره دده اهل او بال بچ او قام قبیلے اوسپارلو ، او گناه غټه ده ، اوته ډیر زیات بخښونکے مهربان ئے۔

۱۲ - عبد الله بن عمر رضی الله عنه به اوږده جنازه کوله او اذکار او دعا گانے به ئے پکښې لوستلے ، یوه دعا به ئے په کښې دا هم لوستله :

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ فِيْهِ وَصَلِّ عَلَيْهِ وَاغْفِرْ لَهُ وَاَوْرِدْهُ حَوْضَ

رَسُوْلِكَ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ٥

(ابن ابی شیبة : ۳/۲۹٤)۔

۱۳ – ابو نعیم د عبد الله بن الحارث بن نوفل په واسطه سره دنبی علیه السلام نه نقل کوی چه هغوئ به دادعا ښودله :

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِاِخْوَانِنَا وَاَخَوَاتِنَا وَاَصْلِحْ ذَاتَ بَيْنِنَا ، وَاَلِّفْ بَيْنَ قُلُوْبِنَا ، اَللّٰهُمَّ هٰذَا عَبْدُكَ فُلَانُ بْنُ فُلَانٍ ، وَلَا نَعْلَمُ اِلَّا خَيْرًا ، وَاَنْتَ اَعْلَمُ بِهِ مِنَّا ، فَاغْفِرْ لَنَا وَلَهُ.

(کنز العمال : ۷۱٤/۱۵)۔

۱٤ – دا دعا هم بهتره ده :

اَللّٰهُمَّ عَبْدُ كَ وَابْنُ عَبْدِكَ خَرَجَ مِنْ رَوْحِ الدُّنْيَا وَمَحْبُوْبِهَا وَاَحِبَّائِهِ فِيْهَا ، اِلٰى ظُلْمَةِ الْقَبْرِ وَمَا هُوَ لَاقِيْهِ ، كَانَ يَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ ، وَاَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُوْلُكَ ، وَاَنْتَ اَعْلَمُ بِهِ ، اَللّٰهُمَّ نَزَلَ بِكَ وَاَنْتَ خَيْرُ مَنْزُوْلٍ بِهِ ، وَاَصْبَحَ فَقِيْرًا اِلٰى رَحْمَتِكَ وَاَنْتَ غَنِيٌّ عَنْ عَذَابِهِ ، وَقَدْ جِئْنَاكَ رَاغِبِيْنَ اِلَيْكَ شُفَعًا لَهُ ، اَللّٰهُمَّ فَاِنْ

كَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ مِنْ اِحْسَانِهٖ ، وَاِنْ كَانَ مُسِيْئًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ ، وَبَلِّغْهُ رَحْمَتَكَ بِرِضَاكَ وَقِهٖ فِتْنَةَ الْقَبْرِ وَعَذَابَهٗ ، وَافْسَحْ لَهٗ فِىْ قَبْرِهٖ وَجَافِ الْاَرْضَ عَنْ جَنْبِهٖ ، وَلَقِّهٖ بِرَحْمَتِكَ الْاَمْنَ مِنْ غَيْرِ عَذَابِكَ حَتّٰى تَبْعَثَهٗ اِلٰى جَنَّتِكَ يَا اَرْحَمَ الرّٰحِمِيْنَ ۝

معرفة السنن والآثار ۳/ ۱۷۰

ترجمه : اے الله ! دا ستا بنده دے او ستا دبنده ځوے دے ، ددنيا دراحتونو ، خوښو ځيزونو او په ديکښې دخپلو دوستانو نه را اووتلو ، اودقبر تيارے ته اودځه سره چه دے مخامخ کيدونکے دے هغے ته رااورسيدلو۔ ده به ددے خبرے ګواهی کوله چه ستانه سيوا بل هيڅوك دعبادت لائق نشته ، او محمد (صلی الله عليه وسلم) ستا بنده اورسول دے ، ته په ده باندے ډير ښه پوهه ئے ، اے الله ! دے ستا ميلمه شو اوته بهترينه ميلمستيا ورکونکے ئے ، دے ستا رحمت ته محتاج شو ، او ته دده د عذاب نه بے پرواه ئے ، مونږ تاته دده دشفارس کولو دپاره په داسے حال کښې راغلی يو چه رغبت لرونکی يو ۔ اے الله ! که چرے دے نيك عمله وی نو دده

نیك عملتیا نوره هم زیاته کړه اوکه چرے گنهگار وی نو ده ته معافی اوکړه ، او دے خپل رحمت ته اورسوه په خپلے رضامندئ سره ، اودے دقبر دامتحان اوعذاب نه په امن کړه ، او ده دپاره دده قبر فراخه کړه او دده داړخ نه زمکه لرے کړه ، او ده ته په خپل رحمت سره امن ورکړه په غیر دعذاب ستانه ، تردے چه ده لره ته خپل جنت ته اولیږے ، اے دټولونه زیات رحم کونکیه۔

۱۵ – دادعا هم جامعه ده :

اَللّٰهُمَّ عَبۡدُكَ وَابۡنُ عَبۡدِكَ ، وَ ابۡنُ اَمَتِكَ ، كَانَ يَشۡهَدُ اَنۡ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اَنۡتَ ، وَاَنَّ مُحَمَّدًا عَبۡدُكَ وَرَسُوۡلُكَ ، وَاَنۡتَ اَعۡلَمُ بِهٖ، اللّٰهُمَّ اِنۡ كَانَ مُحۡسِنًا فَزِدۡ فِيۡ اِحۡسَانِهٖ وَارۡفَعۡ دَرَجَتَهٗ ، وَقِهٖ عَذَابَ الۡقَبۡرِ ، وَكُلَّ هَوۡلٍ دُوۡنَ الۡقِيَامَةِ ، وَابۡعَثۡهُ مِنَ الۡاٰمِنِيۡنَ ، وَاِنۡ كَانَ مُسِيۡئًا فَتَجَاوَزۡ عَنۡهُ ، وَبَلِّغۡهُ بِمَغۡفِرَتِكَ وَطَوۡلِكَ دَرَجَاتِ الۡمُحۡسِنِيۡنَ ٥ اَللّٰهُمَّ فَارَقَ مَاكَانَ يُحِبُّ مِنۡ سَعَةِ الدُّنۡيَا وَالۡاَهۡلِ وَغَيۡرِهِمۡ اِلٰى ظُلۡمَةِ الۡقَبۡرِ وَضَيۡقِهٖ ، وَانۡقَطَعَ عَمَلُهٗ ،

وَقَدْ جِئْنَاكَ شُفَعَاءَ لَهُ ، وَرَاجِيْنَ لَهُ رَحْمَتَكَ ، وَاَنْتَ اَرْاَفُ بِهِ ، اَللّٰهُمَّ ارْحَمْهُ بِفَضْلِ رَحْمَتِكَ فَاِنَّهُ فَقِيْرٌ اِلٰى رَحْمَتِكَ وَاَنْتَ غَنِيٌّ عَنْ عَذَابِهِ ٥

(معرفة السنن والآثار : ۳/۱۷۱).

ترجمه : اے الله ! دا ستا بنده دے ، او ستا دبنده ځوے دے ، او ستا دوینزے ځوے دے ، ده به ددے خبرے ګواهي ورکوله چه ستا نه سیوا بل هیڅوك دعبادت لائق نشته ، او محمد (صلی الله علیه وسلم) ستا بنده اورسول دے ، او تاته دده په حال باندے دهر چانه ډیر ښه علم دے ، اے الله ! که چرے دے نیك عمله وی نو دده نیك عملئ کښ نوره اضافه هم اوکړه ، اودده درجه پورته کړه اودے د قبر او دقیامت نه مخکښ دهرے ویرے ترهے نه ئے اوساته ، اودے امن والونه جوړ کړے اوکه دے ګنهګار وی نودده ګناه معاف کړه اوپه خپل مغفرت او طاقت سره دے دنیك عمله خلقو مرتبو ته اورسوه ، اے الله ! دے د دنیا د فراخئ اود اهل وغیره نه چه دده محبوب ځیزونه وو راجداشو ، اود قبر تیارے او تنګ والی ته راغے ، اود ده عمل بند شو ، مونږ ته په داسے حال کښ راغلی یو چه دده دپاره شفارس کوونکی اودده دپاره

ستا د رحمت غوښتونکی یو ، اوته په ده باندے دهر چانه زیات شفقت کوونکے ئے ، اے الله ! په ده رحم اوکړه په خپل فضل سره ځکه چه دے ستا رحمت ته محتاج دے اوته دده دعذاب نه بے پرواه ئے۔

دارنگ نورے دعا گانے هم شته ، لیکن داکافی دی ، په دیکښ چه ځنے اولوستلے شی هم کافی دی ، خو اخلاص اوپه مړی باندے شفقت پکار دے اوډیره زاری او عاجزی پکار ده الله تعالی ته چه دامسلمان معاف کړی۔

* د دعا نه پس به بیا الله اکبر اووائی ، او بیا به یو طرفته سلام اوګرځوی ، لکه مستدرك (۱/ ۳٦۰) کښ احادیث راغلی دی ، دغه شان دویم طرفته سلام اړول هم ثابت دی ، کله داکول پکار دی اوکله دا۔

(احکام الجنائز ص : السنن الکبری : ٤/ ٤۳)۔

۷ - **مسئله** : که د سړی اوښځے فرق په دعا لوستلو کښ اونکړی ، او ضمیر دَ (هُو) راجع کړی مړی ته نو داهم صحیح ده ، لکه (اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ) اوکه په دعا دجنازه کښ څوك (هُوَ ، هَا) بدل کړی نو هم صحیح ده ، لیکن منقول الفاظ په جنازه کښ که بدل نشی نو بهتره ده

، او په نورو ځایونو کښں بدولول دمنقول الفاظو جائز نه دی۔

۸ - **مسئله** : جنازه په جهر سره هم راغلے ده ، دځلورو نه زیاتو صحیح احادیثو کښں ، لیکن دابن عباس رضی الله عنهما د روایت نه معلومیږی چه دا د تعلیم دپاره وه ، لکه چه فرمائی : (لتعلموا انها سنة)۔ دارنګ جهر مفرط نه وو ، بلکه درمیانه جهر وو، چه روسته مقتدیانو هم دعا ګانے لوستلے شوے۔

دارنګ په پټه باندے جنازه مونږ په شپږو روایاتو کښں موندلے ده ، اوهمدا دعامو علماؤ په نیز بهتره ده۔

۹ - **مسئله** : بعضِ خلق په جنازه کښں آمین وائی ، یعنے امام دعا کوی اومقتدیان آمین وائی ، داچرته احادیثو کښں مونږ نه دی لیدلی ، بلکه صحیح طریقه داده چه هر سړے به دعا لولی ، لکه نبی ﷺ فرمائی :

(اذا صليتم على الميت فاخلصوا له الدعاء)۔

۱۰ - **مسئله** : په ماشوم باندے جنازه شته دے ، کله چه دمور په خیټه کښں پکښں روح اچولے شوے وی ، یعنے څلور میاشتے پس پیدا شوے وی ، څکه دا انسان دے ، په

ده باندې دجنازې مونځ په احادیثو کښې راغلې دي ـ
(مشکاة : ۱/۱٤٦ ، عبد الرزاق : ۳/۵۳۱ ، احمد : ۵/۲٤۷)ـ
دماشوم په جنازه کښې هم دغه دعاګانې لوستلې شي :
(اللهم اغفر لحينا وميتنا الخ)ـ
ليکن د ابو هريره رضی الله عنه نه نقل دی چه هغه به داسې دعا فرمائيله :
اَللّٰهُمَّ اَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِـ (مشکاة : ۱/۱٤۷).
دارنګ حسن بصری ؒ به داسې الفاظ لوستل :
اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا سَلَفًا ، وَفَرَطًا ، وَذُخْرًا وَاَجْرًا
(مشکاة : ۱/۱٤۷).
دارنګ مور او پلار ته ئې دعا کول پکار دی ، او داسې وئيل پکار دی :
اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِوَالِدَيْهِ ، اللّٰهُمَّ ارْحَمْهُمَا ، اللّٰهُمَّ اَبْدِلْهُمَا خَيْرًا مِنْهُ ٥ (مشکاة : ۱/۱٤٦) ـ
دغه شان ماشوم ته داسې دعا کول پکار دی :
اَللّٰهُمَّ اَعِذْهُ مِنْ وَحْشَةِ الْقَبْرِ وَاَلْحِقْهُ بِاِبْرَاهِيْمَ خَلِيْلِكَ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ٥

(المحلی : ۳/۳۵۵)۔

۱۱ – **مسئله** : دجنازے دمانځه نه پس دعا کول نشته دے ، او د قبر دپاسه مړی دپاره دعا غوښتل ثابت دی ، بلکه حکم راغلے دے چه دقبر دپاسه دعا اوکړئ اودثابت قدمئ دعا ورله اوغواړئ ، او لاس اوچتول هم په دے دعا کښ راغلی دی۔ لکه (مسند ابو عوانة ، او فتح الباری (۱۱/۱۲۱) کښ دابن مسعود رضی الله عنه حدیث دے۔

۱۲ – **مسئله** : د قبر دپاسه سورتونه لوستل صحیح حدیث کښ نه دی ثابت ، ځان ترے ساتل بهتر دی ، ضعیف روایت کښ راغلی دی ، لیکن دعمل دپاره صحیح نه دے۔

۱۳ – **مسئله** : دمړی دسپارلو طریقه داده ، چه : (بِسْمِ اللهِ وَعَلٰی سُنَّةِ رَسُوْلِ اللهِ) به اووائی ، یابه : (بِسْمِ اللهِ ، وَبِاللهِ وَعَلٰی مِلَّةِ رَسُوْلِ اللهِ) ، اووائی ، اوقبلے طرفته به ئے متوجه کړی ، یعنے ټول بدن قبلے طرفته متوجه کول پکار دی ، نه صرف مخ ۔(المحلی تفصیلا ابو داود۔ واحکام الجنائز ص : ۱۵۲)

۱٤ – **مسئله** : دجنازے په مانځه کښ که مړے نارینه وی ، نودهغه سرته مخامخ اودریدل ، اوکه زنانه وی ،

نو دهغے کناتُو ته مخامخ اودریدل سنت دی دامام دپاره ـ
دے باره کښ احادیث په بخاری (۱/ ۱۷۷) او مشکوة (۱/۱٤۷) کښ اوګوره۔
۱۵ - **مسئله** : دمړی دمړینے اعلانونه کول ګناه ده ، که مسجد کښ وی اوکه دمسجد نه بهر وی ، بلکه صحیح طریقه داده چه څوك دے خلقو پسے اولیږل شی اویا دے ټیلفون وغیره اوکړے شی ورته۔
نهی رسول الله ﷺ عن النعی (الترمذی : ۱۹۲)۔
۱٦ - **مسئله** : مړے دشپے ښخول هم روا دی کله چه خلق پوره راتلے شی اود ورځے ښخول بهتر دی ، نبی علیه السلام دشپے دفن شوے وو ، دارنګ ابو بکر صدیق رضی الله عنه دارنګ یو بل صحابی دشپے دفن شوے وو۔
۱۷ - **مسئله** : سنت طریقه داده چه مړے په مقبره کښ ښخ کړے شی ، کورونو کښ مړے ښخول صحیح نه دی ، داصرف دانبیاء علیهم السلام خصوصیت دے چه کور کښ یاکوم ځائے چه وفات شی هلته ښخولے شی۔
۱۸ - **مسئله** : مړے په جوماتونو کښ ښخول کبیره ګناه ده ، بلکه دیهود او نصاراؤ کار دے ، لکه دنبی کریم

ﷺ ارشاد دے :

لعن الله اليهود والنصارى ، اتخذوا قبور انبيائهم مساجد.

(بخاری مسلم)۔

بلکه په هغه مسجد کښ مونځ هم نه کیږی۔

۱۹ - **مسئله** : دقبر دپاسه څه شناخته لړول روا دی لیکن د زنانه ؤ دپاره جدا شناخته اود نارینه دپاره جدا شناخته لړول ، دانشته ، حدیث دعثمان بن مظعون رضی الله عنه پرے دلیل دے (مشکاة : ۱۴۹/۱)۔

۲۰ - **مسئله** : قبر به نه ډیر اوچت جوړوی او نه بالکل زمکے سره برابر، بلکه یو لویشت په اندازه باندے اوچتول پکار دی - (ابن حبان : ۲۱۶۱ ، البیهقی : ۴۱۰/۳)۔

دارنګ قبر ماهی پوش جوړول پکار دی ، مسطح یعنے څلور ګوټه قبر جوړول په دین کښ نشته ۔

(بخاری ، بیهقی : ۳/۴)۔

۲۱ - **مسئله** : په مقبره کښ بیان کول ثابت دی ، اوکه کله ناکله پاتے شی ، نو هم اجازت شته دے ۔

۲۲ - **مسئله** : د تعزیت دپاره په جوماتونو کښ کیناستل ، او فاتحه خوانی کول ، چه یو قاری ناست وی ،

ټول ورځ خلق راځی او هغه تلاوت کوی ، دا عمل بدعت دے۔ صرف د افغانانو رواج دے۔ صحیح طریقه داده ، چه تعزیه د مړی خاوند ته پکار ده ، چرته چه ورسره ملاو شی ، په دے الفاظو سره :

اَعْظَمَ اللّٰهُ اَجْرَكَ ٥ (الله دے ستا ثواب لوئے کړی)۔

یا په دے الفاظو سره :

اِنَّ لِلّٰهِ مَا اَخَذَ ، وَلَهُ مَا اَعْطٰی ، وَكُلُّ شَیْءٍ عِنْدَهُ بِاَجَلٍ مُّسَمًّی ، فَلْتَصْبِرْ وَلْتَحْتَسِبْ ٥

یا بله کومه دعا دے اوکړی۔ لیکن په دے کښ لاسونه پورته کول ، په احادیثو کښ ثابت نه دی ، زمونږ ملك کښ داغلط رواج دے چه یو سیکنډ په اندازه لاس پورته کړی ، وائی دعا به اوکړو ، بل اواز اوکړی ، دعا به اوکړو ، داطریقه په دین کښ نشته دے ، بدعت دے۔

۲۳ – **مسئله** : دجنازے په مانځه کښ درے صفونه جوړول بهتر دی ، لکه مجمع الزوائد (۳۲/۳، او مشکاة (۱۴۷/۱) کښ حدیث دے۔

۲٤ – **مسئله** : دجنازے مونځ په درے وختونو کښ کول جائز نه دی ، نمر ختلو وخت کښ ، نمر پریوتلو وخت کښ

، او دغرمې په وخت. چه لازوال نه وی شوې. لړ انتظار پکار دې . (مشکوة : ۱/٦٤).

۲۵ – **مسئله** : دغه شان مړې خښول هم په دغه درې وختونو کښ صحیح نه دی ، عقبه بن عامر رضی الله عنه فرمائی : درې وختونو کښ مونږ ، نبی علیه السلام دمانځه اود مړی خښولو نه منع کړی یو ، بیا ئې دغه مذکوره درې وختونه ذکر کړل . (مسلم ٤/٣١١ ، ابو داود ، مشکاة : ۱/۹۰ ، احکام الجنائز : ۱۲۹).

۲٦ – **مسئله** : حیله اسقاط ، داولې ورځې خیرات ، اودغه شان جناز ګاه کښ پیسې تقسیمول ، داتُول بدعات ، او رواجونه دی ، په دین کښ نشته دې ، هسې پرې خلق ځانونه ستړی کوی.

۲۷ – **مسئله** : قرآن کریم مړی سره اوړل ، یاپه پیسو باندې ایخودل ، ظلم دې ځان ترې ساتل پکار دی.

۲۸ – **مسئله** : مړی پیسې په زوره جړا کول ، او ویر کول ګناه ده ، خلق ترې منع کول پکار دی ، بلکه مړی ته عذاب ملاویږی په جړا د ژوندو باندې.(متفق علیه،مشکوة : ۱/۱۵۰)

۲۹ – **مسئله** : مړی ته فائده مند شې دعا ده ، او جنازه ده ، اواستغفار دې ، مړې په دې ډیر خوشحالیږی ، او راحت

پرے راځی - (بیهقی ، مشکاة : ۱/۲۰٦)۔

۳۰ – **مسئله** : قبر کښ نعمتونه او خوشحالئ شته دے ، دغه شان په قبر کښ عذاب او تکلیفونه مجرمانو لره شته دے۔ څوك چه ددے نه منکر دے هغه درسول الله ﷺ داحادیثو نه منکر دے ، اود خپل ناقص عقل پسے روان دے۔

۳۱ – **مسئله** : دقبر دپاسه کرځیدل ګناه ده ، په اور باندے خپه کیده خو په قبر باندے ئے مه ګده۔
(مسلم : ۱/۳۱۲)۔

۳۲ – **مسئله** : په قبر باندے لیکل ګناه ده ، دغه شان ګنبد پرے جوړول او آبادی پرے کول جائز نه دی۔
(ترمذی : ۱/۲۰۳ ، الحاکم : ۱/۳۷۰)۔

۳۳ – **مسئله** : دجنازے دبارولو نه پس اودس کول سنت دی ، دغه شان مړی له چه چا غسل ورکړو ، هغه دپاره هم غسل کول بهتر عمل دے۔
(مشکاة : ۱/۵۵، ابو داود : ۲/۹٤، ابن ماجه)۔

۳٤ – **مسئله** : زنانه به هغه څوك خخوی چه دمړی نزدے خپلوان وی ، دارنګ هر هغه څوك چه بیګاه شپه ئے خپلے بی بی سره نزدیکت نه وی کړے ۔(بخاری : ۱/۱۷۹)

۳۵ – **مسئله** : مړې ديو علاقې نه بلې علاقې ته نقل کول جائز نه دی (کما فی حديث البخاری : ردوا القتلی الی مضاجعهم)۔

۳٦ – **مسئله** : په تابوت کښې بغير دضرورت نه مړې خښول مکروه عمل دې۔ دا عمل خلقو ايجاد کړې دې۔

۳۷ – **مسئله** : مړې قبرته دخپو دطرفنه داخلول سنت دی ۔ (فتاوی الدين الخالص، ابن ابی شيبة : ۳/۳۲۸) ابوداود : ۲/٦۱۹، البيهقی : ٤/٥٤)۔

❁ دارنګ نورې مهمې مسئلې هم شته ليکن دهغې تفصيل مونږ په الدين الخالص کښې کړې دې، هغې ته رجوع اوکړئ ، اوعلماؤ نه تپوس اوکړئ او دين سره شوق او جذبه پيدا کړئ۔ دارساله غور سره مطالعه کړئ ، او عمل پرې اوکړئ ، او مؤلف ته او ددې کتاب ليکونکی او خورونکو ته ډيره دعا اوکړئ ، چه الله تعالی مونږ ته هدايت او حسن خاتمه نصيب کړې ، اود قبر ، د زنکدن د تکليف اود جهنم دعذاب اود أهوالو دآخرت نه مو بچ کړی ، آمين يارب العالمين بفضلك و کرمك وجودك يا ارحم الراحمين ، ولوالدينا ولجميع المسلمين۔ آمين !

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

Download from:aghalibrary.com

دَ مکتبه محمدیه

ضخیم چهاپ شوی کتابونه

۱ -- فتاوی الدین الخالص عربی (۸ جلد).

۲ - الحق الصریح شرح پښتو مشکوة المصابیح

(٤ جلد).

۳ - الفوائد : (عربی، ۲ جلد).

٤ - الفوائد (پښتو، ۱ جلد).

٥ - امین الفتاوی (پښتو، ۲ جلد).

زیرِ طبع کتابونه

۱ - فتاوی الدین الخالص (پښتو، اردو).

۲ - الحق الصریح (اردو).

۳ - تفسیر القرآن العظیم (پښتو).

٤ - فقه الاحکام شرح بلوغ المرام (پښتو).

٥ - تحفة المناظر (اردو).

Download from:aghalibrary.com